

CAPITOLUL AL CINCISPREZECELEA
MOISE, „SFÎNTUL VĂZĂTOR DE DUMNEZEU, NOUL FAVORIT AL
DOMNULUI

Ieșirea este cartea care ne relatează fuga evreilor din Egipt și îndelungata lor pribegie pe întinderile nisipoase ale peninsulei Sinai; ea este completată de cărțile „Leviticul”, „Numerii” și „Deuteronomul”. Biblia spune că îndelungata călătorie a evreilor a durat 40 de ani. Priviți harta Arabiei și Palestinei. Evreii au părăsit Egiptul „în fața Baalțefonului” (Ieșirea, XIV, 2, 9), care în zilele noastre se numește Suez. În acest loc se zice că ei ar fi trecut Marea Roșie. În continuare, au mers de-a lungul malului răsăritean al golfului Suez și au coborât pînă la Rafidim, traversînd masivul muntos Sinai. În partea de miazăzi a peninsulei Sinai au cotit spre miazănoapte-răsărit, către Hațerot (în prezent Ain-el-Ahdar). Pornind de aici spre miazănoapte, au ocolit Marea Moartă pe la răsărit și au ajuns în cele din urmă la Ierihon.

Tot acest drum nu are nici o mie de kilometri. Unui olog nu i-ar fi trebuit nici trei luni pentru a-l străbate, chiar dacă ar fi făcut popasuri destul de dese prin hanurile întîlnite în drum. Evreii însă au pierdut 40 de ani pentru această călătorie. Nu ne rămîne decît să luăm lucrurile

așa cum sînt și să rîdem de minciunile gogonate pe care „divina cioară vopsită” le servește credincioșilor.

Credincioșii nu stau să analizeze lucrurile și înghit fără șovăială toate gogoșile. Dacă, citind cartea „Ieșirea”, ei și-ar da osteneala să judece un pic, ar găsi cel puțin surprinzător că Moise — așa-numitul autor al acestei cărți —, care, zice-se, a fost crescut în Egipt și a trăit acolo mulți ani, nu a spus în ea nici un cuvînt despre monumentele, moravurile, legile, religia, politica, istoria acestui stat vestit, care în vremurile acelea îndepărtate se afla pe culmile civilizației. Egiptenii contemporani cu Moise se situează în primele rînduri ale popoarelor civilizate din antichitate. În epoca aceea, orașele Teba și Memfis, despre a căror existență se pare că autorul „Ieșirii” nu știe nimic, erau în plină strălucire. El nici nu pomenește despre aceste orașe frumoase și bogate, care în epoca aceea erau foarte cunoscute. Cît despre cîrmuitorii care domneau pe atunci în Egipt, autorul „sfînt” îi numește pe toți, fără deosebire, faraoni, neștiind, probabil, că acesta nu este un nume. Prin cuvîntul „faraon” egiptenii desemnau pe regii lor, așa cum japonezii folosesc pentru a denumi pe suveranii lor cuvîntul „mikado”.

Vorbind despre diferiți regi egipteni și atribuindu-le evenimente situate în timp la distanță de veacuri întregi, Moise nu-i pomenește decît cu

numele global de „faraon”. El procedează ca un pseudoistoric care, în născocirile sale referitoare la istoria Rusiei, de exemplu, i-ar spune simplu „maiestatea-sa țarul” și lui Ivan cel Groaznic, și lui Petru I, și lui Nicolaie I, fără a le menționa numele ; un asemenea istoric ar fi pur și simplu un ignorant, care ar stîrni rîsul tuturor. Atunci cum putem privi cu seriozitate pe autorul „Facerii” sau al „Ieșirii” ? El cunoaște și înșiruie cu precizie pe toți suveranii cei mai mărunți și mai neînsemnați cînd este vorba de regate complet necunoscute, cu neputință de verificat, iar în unele cazuri cu totul născocite, ca, de pildă, Sodoma, Gomora și Gherarul. Dar cînd este vorba despre un stat istoricește important, care a existat într-adevăr, cum a fost Egiptul, cunoștințele lui divine sînt atît de minime, încît nu se încumetă să spună dacă faraonul despre care vorbește se numea Tutmes, Amenhotep sau Ramses. El vine cu date amănunțite atunci cînd nu e cu putință să fie controlat și vorbește în fraze generale cînd trebuie să evite orice precizări care ar putea să-i demaște scornelile.

Teologii, care au proclamat „Pentateuhul” drept expresie supremă a adevărului, nu au prevăzut descoperirile savanților egiptologi și au stabilit liniștiți durata existenței întregii lumi pe baza poveștilor biblice. Astfel, după numărătoarea anilor adoptată de romano-catolici, „facerea lumii” a avut loc cu 4004 ani înainte de așa-numita naștere a lui

Hristos, iar potopul mondial în anul 3296. Or, Menes, un comandant de oști egiptean care a întemeiat prima dinastie de faraoni cunoscută, a unit Egiptul într-un regat puternic cu 3 200 de ani înainte de începutul erei creștine.

Monumentele istorice din Egipt au fost scoase la iveală și descifrate, cronică veacurilor înscrisă pe pietrele templelor și obeliscurilor a fost citită, se cunoaște istoria marilor faraoni, a templelor, a orașelor. „Ieșirea” evreilor din Egipt, pe care teologii o plasează, în timp, către începutul secolului al XV-lea î.e.n., ar fi trebuit, să aibă loc pe timpul domniei faraonului Tutmes al III-lea sau Amenhotep al III-lea. Dar istoria acestor domnii, nu corespunde de loc cu poveștile din cartea „Ieșirea”. Acești cîrmuitori puternici au supus Etiopia, Arabia, Mesopotamia, Canaanul, Ninive și insula Cipru. Ei luau tribut de la babiloneni, fenicieni, armeni. Armatele lor repurtaseră victorii pînă departe în Asia apuseană. Se cunoaște o listă lungă de regi și popoare subjugate de faraonii egipteni în acele vremuri. Nici unul dintre faraoni nu a avut o moarte atît de lipsită de glorie cum ar reieși din scornelile Bibliei.

Aceste considerații preliminare ne vor ajuta să înțelegem mai bine legenda lui Moise.

Așadar, cei 66 de evrei s-au înmulțit foarte mult în Egipt „și țara s-a umplut de ei” (Ieșirea, I, 7). Faraonul care domnea pe acele vremuri biblice uitase cu desăvârșire serviciile pe care Iosif le adusese odinioară Egiptului. Acest faraon era foarte crud. (Îl vom indica prin „numele” pe care i l-a dat autorul „sfânt”.) El a chemat pe cele două moașe evreice — doamna Șifra și doamna Pua —, care aveau de clientele pe toate compatrioatele lor, și le-a ordonat ca, atunci când moșesc prunci evrei de sex bărbătesc, să-i omoare. Moașele nu s-au supus ordinului dat de faraon, iar când acesta le-a întrebat de ce au lăsat băieții în viață, ele au răspuns : „Fiindcă femeile evreice nu sînt ca femeile egiptence ; ele sînt zdravene : mai înainte ca să vină la ele moașa, ele au și născut” (Ieșirea, I, 19).

Atunci faraonul a dat ordin ca băieții evrei nou-născuți să fie înecați.

Fiica faraonului găsește coșul în care se afla Moise

Nu e greu să ne închipuim câtă desperare a stîrnit acest ordin în familiile evreiești. El era cu atît mai ușor de realizat, cu cît nefericiții urmași ai lui Iacob se aflau în stare de robie, fiind lipsiți de orice apărare : purtarea crudă a slujbașilor faraonului le răpea drepturile omenești obișnuite ; ei îndeplineau muncile cele mai grele (Ieșirea, I, 11—14).

Și iată că o mamă evreică din seminția lui Levi a izbutit să ascundă

vreme de trei luni pe fiul el nou-născut. Neavînd posibilitatea să-l țină ascuns mai departe și temîndu-se să nu fie pîrîtă, a luat un coș de papură, l-a uns cu smoolă, a pus copilul în coș, a așezat coșul în stuf, pe malul fluviului și a poruncit surorii mai mari a copilului să supravegheze din depărtare coșul. În timpul acesta, fiica faraonului, însoțită de prietenele sale, a venit la Nil să se scalde.

„Sfîntul” autor uită să preamărească eroismul tinerei prințese și tare-i păcat că n-o face : scăldatul în Nil, care mișună de crocodili, însemna din partea tinerei fete o faptă de eroism demnă de toată admirația cititorului. In afară de aceasta, curtea faraonului se găsea la Memfis (pe cursul mijlociu al Nilului), iar de la Memfis pînă în „ținutul Goșen” (la nord-est de Memfis), unde trăiau evreii, e o distanță de peste 80 km. Orice s-ar zice, prințesa a apărut tocmai la momentul potrivit !

Deoarece nimic nu se face fără voia lui Dumnezeu atotștiutorul, înseamnă că toți micii evrei au fost mîncăți de crocodili cu consimțămîntul lui ; cît despre copilul acesta, el l-a salvat avînd în vedere planurile sale de viitor. Se înțelege că Dumnezeu în persoană a trimis pe fiica faraonului să se scalde atît de departe, după ce mai întîi i-a insuflat un dispreț regesc față de crocodili și de hipopotami. Și lucrurile s-au întîmplat așa cum a dorit „providența” : prințesa a găsit

leagănul plutitor, a fost mișcată de plînsul copilului și a bănuț pe dată că este vorba de un micuț evreu. Atunci s-a apropiat mama copilului. Fiica faraonului i-a încredințat pruncul ca să-l alăpteze, făgăduindu-i să-i plătească pentru asta și s-a îndepărtat fericită că a făcut o faptă bună. Mai tîrziu, după ce a înțărcat copilul, mama l-a adus prințesei. Aceasta s-a atașat de copil, i-a dat numele de Moise, ceea ce, zice-se, ar însemna „cel scos din apă”, și a intervenit cu atîta căldură pentru el la rege, încît faraonul, cu toată cruzimea lui, a consimțit ca micuțul să fie crescut la curte.

Moise stîrnea admirația regelui, a fiicei lui și a curtenilor. Fără îndoială, îl aștepta un viitor strălucit. Într-un rînd însă, văzînd că un egiptean bătea pe un evreu, Moise l-a ucis pe egiptean. Gîndindu-se la urmările pe care putea să le aibă crima, Moise a hotărît să se ascundă în țara Madian. Această țară se afla în partea de sud-est a peninsulei Sinai. Ea nu trebuie confundată cu alte două provincii care în Biblie poartă aceeași denumire. Despre ele se va vorbi mai departe. Pe acestea Biblia le plasează pe una la miazănoapte de Marea Elat (în prezent golful Akaba), iar pe cealaltă la răsărit de Marea Moartă. Aceste țări Madian sînt încurcate rău de tot în Biblie. Ai zice că „sfîntul duh” a pierdut harta geografică și s-a bizuit numai pe memoria sa, evident foarte slabă, și mai ales pe credulitatea și pe naivitatea credincioșilor.

Deșișul de mărăcini în flăcări

In Madianul nr. 1, Moise a făcut cunoștință cu un preot păgîn, pe nume Ietro, tată a șapte fete, dintre care una, frumoasa Sefora, l-a captivat pe tînărul fugar. Nuntă, o lungă lună de miere și iată-l pe Moise al nostru tată fericit al unui băiețel dolofan, căruia i se dă numele de Gherșom.

Intre tirnp, faraonul se transformase în mumie, dar succesorul lui

continua politica sa crudă față de evrei și chiar înăsprise poverile robiei lor. Atunci dumnezeu, care, ca și Moise, uitase măcar să se gândească la nenorocirea evreilor, și-a adus aminte deodată de alianța pe care o încheiase cu Avraam, Isaac și Iacob.

Preotul Ietro avea o turmă și uneori îl trimitea pe ginerele său să pască vitele. Într-un rînd, Moise ajunse cu turmele sale pe muntele Horeb, aflat pe podișul Sinai, dar destul de departe de muntele Sinai. Deodată a văzut în fața lui, la marginea drumului, un desiș de mărăcini cuprins de flăcări. Totuși, mărăcinii cu pricina nu se mistuiau. Moise stătea cu gura căscată. Și „a strigat către el dumnezeu din mijlocul desișului" (Ieșirea, III, 4) și i-a poruncit să-și scoată încălțăminte. Moise s-a supus. Atunci dumnezeu l-a vestit că-i dă o misiune înaltă, și anume îl trimite la faraon ca să-i propună să le dea libertate evreilor și să-i lase să plece din Egipt, lucru la care, de altfel, faraonul nu va consimți înainte de a vedea minunile săvîrșite de Moise. Moise urma de asemenea să ridice moralul compatrioților săi. El a întrebat arătarea cum se numește. „Atunci dumnezeu a rostit către Moise : «Eu sînt cel ce sînt». Apoi a adăugat: «Așa să spui fiilor lui Izrail : cel ce se numește „Eu sînt" m-a trimis la voi»" (Ieșirea, III, 14).

Printre sfaturile referitoare la viitoarea plecare din Egipt, dumnezeu i-a

dat și următorul : „Ci fiecare femeie să ceară de la vecina sa și de la aceea cu care petrece în casă odoare de argint, și odoare de aur, și îmbrăcăminte cu care să îmbrăcați pe fiii voștri și pe fiicele voastre, și așa să prădați pe egipteni !" (Ieșirea, III, 22).

După aceea, când Moise și-a exprimat temerea că numai pe cuvânt nu-l vor crede nici evreii și cu atît mai puțin faraonul, dumnezeu, fără să stea pe gânduri, l-a înzestrat cu darul de a face „minuni". Toiagul pe care ginerele lui Ietro îl ținea în mînă s-a prefăcut în șarpe și apoi din nou în toiag. Și dumnezeu i-a mai zis lui Moise : „Vîră mîna ta în sîn !". Moise s-a supus, dar, cînd a scos-o afară, a constatat că, de lepră, mîna se făcuse albă ca zăpada. După aceasta, din porunca domnului, el a vîrît iarăși mîna în sîn și de astă dată a scos-o complet sănătoasă. De asemenea, dumnezeu l-a învățat pe Moise să prefacă apa în sînge și sîngele în apă.

Totuși, Moise mai șovăia : el i-a spus domnului că bîlbîiala sa îl împiedică să fie un bun orator și să însuflețească poporul. Dumnezeu a început să se mînie, dar nu a vindecat bîlbîiala lui Moise, ceea ce ar fi fost mai bine, ci i-a dat în ajutor pe Aaron, fratele lui. Remarcăm în trecut că Aaron trăise în Egipt fără să se ascundă și nu se știe de loc în ce fel mama lui l-a salvat pe acest fiu.

In urma tratativelor duse cu arătarea, Moise și-a luat rămas bun de la socrul său și a plecat de la el, luînd cu sine pe soția sa și pe copiii săi. „Și pe drum s-a întîmplat că, fiind într-un han, domnul a dat peste Moise și a căutat să-l omoare. Atunci Sefora a luat o piatră ascuțită și a tăiat împrejur pe fiul său și, atingînd picioarele lui Moise, i-a zis : «Cu adevărat tu ești pentru mine un soț de sînge»" (Ieșirea, IV, 24—25).

Acest gest l-a dezarmat pe dumnezeu și Moise a putut să-și continue drumul.